

Baerje

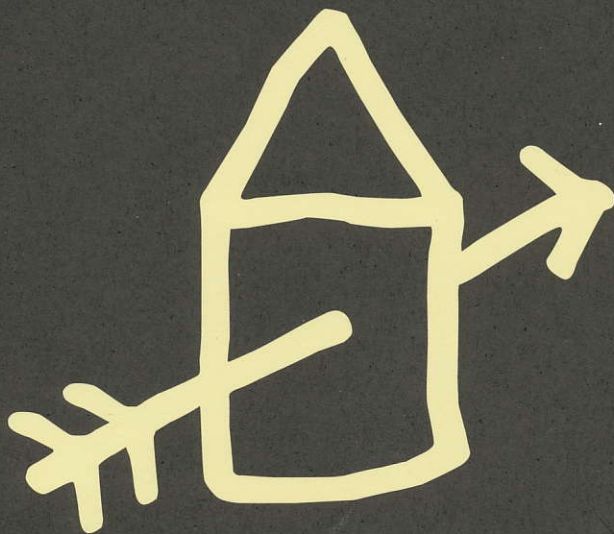
Tijdschrift van de Historische Kring Baerne

In dit nummer o.a.:

- * Juliana, een spontane vrouw
- * Nijhof: een kruidenier die zomaar houthandelaar werd

28e jaargang nr.2 - juni 2004

Hét ware huis

Van Berkum Makelaars

Van Berkum Makelaars bv | Makelaars in en taxateurs van onroerende zaken
Nieuw Baarnstraat 93 Postbus 135 3740 AC Baarn | Lid NVM Wonen - BOG
telefoon (035) 541 84 45 | info@vanberkummakelaars.nl

Historische Kring Baerne

Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377

Ereleden

J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet
H. Bronkhorst
mr. C.C.M. Collard †

Voorzitter

T. Stein
Uytenbosch 22
3743 JD Baarn
tel. (035) 5420725

Algemeen Secretaris

J. Veldhuysen
Nieuwstraat 19
3743 BK Baarn
tel. (035) 5430479

Penningmeester

G.B. Roskamp-Nijenhuis,
Spoorstraat 7
3743 EG Baarn
tel. (035) 5423483

Overige bestuursleden

P.H. Feitz
tel. (035) 5414794

J. van Berkum

tel. (035) 5415949

Ledenadministratie

N. Kuyt-Smit
Van Wassenaelaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065

Werkgroep Archeologie

J.W.A.A. van der Laan
De Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Oudheidkamer

J. van Dijk
De Aak 31
3742 GT Baarn
tel. (035) 5418332

Werkgroep Oude Begraafplaats

J.C. Kruidenier
Smutslaan 2A
3743 CG Baarn
tel. (035) 5417860

Werkgroep Baerne

T. Biemans
Sophialaan 13
3743 CT Baarn
tel. (035) 5422951
e-mail: biemtade@hotmail.com

Redactie Baerne

T. Biemans
F. Booy
H. Bronkhorst
J. Kruidenier

Eindredactie en lay-out

G. Brouwer
A. Twigt

Bezoekadres en bezoektijden Oudheidkamer

Burgemeester Penstraat tussen nr. 2 en 4. Open op maandagen van 10 tot 12 uur en van 20 tot 22 uur, maar **niet** op maandagavond in de maanden juli en augustus.

Contributie

Per adres: € 14,- per jaar

Verzendkosten buiten Baarn

Bij betaling van de contributie a.u.b. uw vrijwillige bijdrage in de verzendkosten overmaken.

Bankrek.nr.: 30.47.28.292

Postbankrek.nr.: 41.92.133

Losse verkoop Baerne: € 2,50

Verkrijgbaar bij N. Kuyt-Smit, Boekhandel Den Boer, Laanstraat 69, Baarn en de VVV/ANWB, Stationsplein Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Het tijdschrift Baerne komt mede tot stand door Drukkerij Bakker Baarn.

INHOUD**pag.**

Juliana, een spontane vrouw

Frits Booy 2

Nijhof: een kruidenier die zomaar houthandelaar werd

Johan Hut 3

Trechterbeker-aardewerk in Baarn

Jan v.d. Laan 11

'Hebben jullie niets anders te doen?'

Jaap Kruidenier 12

Jan Herman Insinger, de Egyptoloog

Hans Bronkhorst 21

Actueel van Toen

29

Verenigingsnieuws

30

JULIANA, EEN SPONTANE VROUW

Zoals bekend overleed in maart jl. de hoogste inwonster van Baarn, prinses Juliana. Zij was in vele opzichten een bijzondere vrouw, die haar eigen weg ging voorzover staatsrecht en protocol dat toelieten. Zij was sociaal zeer bewogen en reageerde vaak spontaan.

Een treffend voorbeeld van haar spontaniteit is de volgende anekdote:

Tijdens de pauze van een kerstviering op Het Baarnsch Lyceum stonden koningin Juliana en haar dochter Beatrix, die toen leerlinge was, de kerststukjes te bewonderen, waaruit ze er een mochten kiezen. Echter, zonder dat haar moeder dat merkte, was Beatrix verder gelopen. Schuin achter de vorstin stond toen een echtgenote van een van de bestuursleden van het lyceum.

'Vind je dit stukje mooi?' vroeg de koningin er naar wijzend zonder zich om te draaien. 'Ja,' antwoordde de echtgenote van het bestuurslid, die dacht dat zij werd aangesproken. 'Dan nemen we die!' riep de vorstin.

Op dat moment werd het einde van de pauze door de bel aangekondigd. Koningin Juliana greep de hand van de bewuste dame, in de veronderstelling

dat het die van haar oudste dochter was, en holde met haar naar de aula. Dat zagen enkele bestuursleden, onder wie de echtgenoot van de dame die door de vorstin op sleeptouw was genomen.

Ad rem reageerde hij met de woorden: 'Majesteit, waarom ontvoert u mijn vrouw?' Verwonderd keek de koningin om en ontdekte tot grote vrolijkheid van haarzelf en de omstanders welke vergissing zij had gemaakt.

Frits Booy

NIJHOF: EEN KRUIDENIER DIE ZOMAAR HOUTHANDELAAR WERD

Een veertiger met een grote rossige bos haar en baard en een onrustige houding, dat is Jan Nijhof, directeur van Nijhof Bouw- en Woonwaren. Op De Noordschil wordt hij nog steeds junior genoemd, want iedereen kent zijn vader. Ook die heet Jan Nijhof, is iets kleiner en oogt iets rustiger. Terwijl je junior nog wel eens door de polder ziet joggen, is senior meer iemand voor een wandeling. En ook de vader van senior heette Jan Nijhof. Oudere Baarnaars weten het nog wel: hij was kruidenier en later grondlegger van de doe-het-zelfzaak op de Jacob van Lennepaan. Slechts heel weinig Baarnaars weten dat dat bedrijf in werkelijkheid op de Berkenweg begon. En is het eigenlijk niet een raar verhaal, een kruidenier die in bouwmaterialen ging handelen? Ja, eigenlijk wel.

Hele familie

Vader Nijhof, geboren in 1901, had een kruidenierswinkel op de hoek van de Dijkweg en de Zandvoortweg, ongeveer waar nu de Populierenlaan begint. De wijk van de huidige Beukenlaan tot de kwekerij van Kuijer was een gezellig volksbuurtje, waar iedereen elkaar kende en met elkaar optrok. Moeder Heintje (1902) stond in de winkel, terwijl een dienstmeisje hielp bij de huishouding en de verzorging van de vijf (later zes) kinderen. Opoe Nijhof, die tegenover de winkel woonde, hielp mee en hield de kinderen bezig. Vader

deed de inkoop, allerlei regelwerk en fietste een dag per week door het dorp om bij de klanten de bestelling op te nemen. De kinderen werden ingezet zodra ze daar oud genoeg voor waren. Zo hielp zoon Jan (geboren in 1928) 's morgens vroeg met het klaarmaken van de boodschappen, die hij dan 's middags na schooltijd op de transportfiets rondbracht.

Er gold in die tijd nog een merkwaardige vorm van verzuiling. Bekend is dat onder andere rooms-katholieken, gereformeerden en socialisten elk hun eigen politieke partij, dagblad, school en omroep hadden. In die tijd bestond er echter ook nog een verzuilde middenstand. Nijhof vond zijn klanten onder de leden van de Calvijnerkerk, behorende tot de Gereformeerde Bond, een behoudende richting binnen de Nederlandse Hervormde Kerk. De familie kon goed opschieten met een andere kruidenier aan de Dijkweg. Die was geen echte concurrent, want hij kwam alleen bij de rooms-katholieken.

Hobbyboer

Vader Nijhof was een typische kruidenier, ook in figuurlijk opzicht. Hij ging zorgvuldig met zijn geld om en probeerde op allerlei manieren iets bij te verdienen. Het beste voorbeeld is het veldje dat hij bezat aan de Berkenweg (toen nog Verlengde Dalweg geheten), achter Het Poorthuis, waar nu de Plataanlaan loopt. Hij kweekte er

groente en tabaksplanten, had er wat geiten en mestte een varken vet, om na het slachten en verkopen steeds weer een jong varken terug te kopen. Tegenwoordig zou je hem een hobby-boer noemen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog begroef hij er vaten van 200 liter met houdbare kruidenierswaren, zoals koffie, thee, tabak en zout. Nijhof deed dat voor het geval de oorlogsomstandigheden erger zouden worden en dat soort goederen dus schaars. Zoon Jan hielp bij dit alles mee. Denkend aan het varken omschrijft hij zichzelf glimlachend nog steeds als 'een geroutineerde uitbener'.

Op het veldje stond een grote schuur, die Nijhof verhuurde aan een aannemer. De eerste huurder was van joodse komaf en hield in de oorlog twee zonen ondergedoken. Een gewelddadige overval van Duitse militairen maakte een einde aan het leven van een van de twee.

Zijn broer werd naar Duitsland afgevoerd. Na de oorlog volgde een aannemer die in de Betuwe werkte aan de wederopbouw, het herstel van oorlogschade. Ondanks deze dankbare taak ging de man in 1950 failliet. Omdat hij zijn achterstallige huur niet kon betalen, liet hij als kleine genoegdoening zijn resterende bouwmaterialen bij vader Nijhof achter. Dat moment mag met grote letters in de Baarnse geschiedenis worden bijgeschreven. Vader Nijhof keek eens rond in de schuur, krabde zich achter zijn oren en zette

toen maar een bord in de tuin: 'Sloophout te koop'.

Afbraakhandel

Het onverwachte beroep van houthandelaar kwam vader Nijhof eigenlijk wel gelegen. In 1949 had hij de kruidenierswinkel verkocht, omdat hij wel eens wat anders wilde. Koper werd de familie Van Duinen, later Van Dam en nog later Van Beest, die naar de Prof. Krabbelaan verhuisde en daar de basis legde voor de huidige Coöp-winkel. De familie Nijhof verhuisde naar de Verlengde Dalweg, vlakbij het veldje. Maar wat wilde Nijhof beroepsmatig met zijn verdere leven? Zijn eerste idee werd geen succes. Hij legde zich toe op het opknappen van gebruikte meubelen, maar al snel bleek dat hij van de opbrengst zijn gezin niet kon onderhouden. Daarom kwam de handel in bouwmaterialen precies op het juiste moment. Nijhof breidde zijn handel uit door materialen op te kopen die vrijkwamen bij de sloop van huizen, met name van grote villa's.

Hij schreef zich in 1950 in bij de Kamer van Koophandel met de omschrijving 'Handel in asbest, eterniet en boardplaten, houtafbraak en dergelijke (kleinhandel)'. Voor het bord in de tuin bedacht hij het kernachtiger 'Hout- en afbraakhandel'.

Een van de belangrijkste (commerciële) beslissingen in zijn leven nam vader Nijhof in 1951. Hij begreep dat het veldje op de Verlengde Dalweg te klein was en nam een hypotheek om voor

Een schuur met gebruikte bouwmaterialen en een bord in de tuin, zo is het begonnen

10.000 gulden een huis met tuin op de Jacob van Lennepaan (nummer 15) te kopen. Het was de tuinmanswoning van villa Berg en Dal, het huidige kantoor van het Apostolisch Genootschap. Het huis stond op de hoek van een doodlopend zandpad, dat nu de Guldenhoflaan is. Langs dat zandpad lag de achtertuin, het totale perceel was 3000 vierkante meter groot. In die achtertuin stonden enkele broeikassen, die door Nijhof werden ingericht als opslagplaatsen voor zijn materialen. Later kwamen daar nog vele hokken en schuren bij, zo vertelt zoon Jan Nijhof: 'Dan hadden we een partij deuren gekocht en bouwden Tijmen en ik een schuur, want dan konden we die deuren ergens neerleggen'

Geen geld om verder te studeren

Met het laatste citaat lopen we ver op de zaken

vooruit, want Jan Nijhof had aanvankelijk andere plannen. Hij leek een heel andere kant uit te gaan dan zijn vader. Na de Koningin Wilhelmina School (mulo) ging hij naar Het Baarnsch Lyceum, omdat er bij het Christelijk Lyceum in Hilversum geen plaats was. Jan voltooide er de opleiding HBS-B: exacte vakken en talen. Aansluitend begon hij aan een studie medicijnen aan de Universiteit van Utrecht. De studie was vooral in fysiek opzicht zwaar: om het geld van de treinreis uit te sparen fietste hij iedere dag heen en weer tussen Baarn en Utrecht, om na thuiskomst ook nog eens de boodschappen van de kruidenierszaak rond te brengen. De studieresultaten waren goed,

maar na twee jaar besloot Jan er toch mee te stoppen. Zijn studiebeurs was niet toereikend, dus moesten zijn ouders financieel bijspringen. Daarmee voelde Jan zich absoluut niet gelukkig, als derde van zes kinderen. Waarom moest uitgerekend hij een beroep doen op het weinige geld van zijn ouders? Nadat Jan gestopt was, werd hij opgeroepen voor militaire dienst.

Oude huisjes

Jans ruim acht jaar jongere broer Tijmen (1937) was een heel ander type. Hij was geen studiebol en wist al vroeg dat hij het van zijn handen moest hebben. Na de Ambachtsschool, waar hij werd opgeleid tot timmerman, besloot

Vader Nijhof (rechts, in deuropening) met klanten aan de Jacob van Lenneplaan

In 1951 kocht de familie Nijhof een tuinmanswoning met 3000 vierkante meter grond op de hoek van de Jacob van Lennepleaan en de latere Guldenhoflaan. Zoon Jan noemt dat de belangrijkste commerciële beslissing in het leven van zijn vader

hij al op zestienjarige leeftijd (1953) om zijn vader te helpen. Aanvankelijk paste hij vooral op de zaak en hielp hij de klanten. (Tijmen: 'Soms wel vier klanten per dag!'). Vader moest namelijk op pad om ervoor te zorgen dat er genoeg handel bleef. Zoals gezegd bezocht hij gesloopte huizen, waar hij deuren, ramen, balken, dakpannen et cetera opkocht. Het was in die tijd, kort na de Tweede Wereldoorlog, gebruikelijk dat jonggehuwden hun weinige geld spen-

deerden aan een oud huisje dat ze zelf opknapten. De gebruikte bouwmaterialen van Nijhof waren voor die mensen een zegen! Als een belangrijk product uit de jaren vijftig noemt Tijmen hardboard. Muren waren in die tijd betengeld, een wandbekleding van jute, waarover werd behangen. Platen board kwamen daarvoor in de plaats. Het sporadisch opkopen van vrijgekomen materialen maakte langzaam plaats voor het opkopen van grote partijen. Tijmen: "Zo kochten we eens alle dakpannen op van het marinekamp in Hilversum. Honderdduizenden stuks van prima kwaliteit!"

Bouwen in de tropen

Na zijn dienstitijd (korpsadministrateur, eerste luitenant), zag Jan goede vooruitzichten in het prille bedrijfje van zijn vader. Hij liep altijd met plezier rond op het rommelige terrein op de Jacob van Lennepleaan en stak graag de handen uit de mouwen. Zijn avontuurlijke blik reikte echter verder dan die van zijn vader en zijn broer. In die tijd was de algemene opinie dat er in Nederland te veel mensen woonden om van het weinige geld rond te komen en dat dat in sommige andere werelddelen andersom was. In januari 1953 nam Jan een grote stap. Hij maakte gebruik van een Australisch aanbod om op kosten van dat land een vliegreis te maken en aldaar een nieuw leven op te bouwen. Werk zou hem in Australië worden aangeboden, maar de realiteit bleek anders. Na korte tijd in een opvangkamp

te hebben gebivakkeerd, besloot Jan zelf tot een stap in het duister. Hij pakte zijn boeltje en zocht zelf zijn weg in het onmetelijke land. Wat er daarna gebeurde, is een verhaal apart. Hier beperken we ons tot een korte samenvatting: Jan vond hier en daar werk, ontwikkelde zich van HBS-scholier tot volleerd bouwvakker, verhoogde zijn inkomsten door een jaar in het tropische, ongezonde Papoea Nieuw-Guinea (destijds onder Australisch bestuur) te werken en besloot na drieënhalf jaar tot een terugreis naar Nederland om weer eens een half jaar tussen zijn familie te verkeren.

De terugreis naar Nederland was voor Jan beslist tijdelijk; zijn retourticket voor de tweede kerstdag van 1956 had hij al op zak. Behalve familiebezoek had hij voor het halfjaar ook een 'geheime agenda', zoals dat tegenwoordig heet. Tijdens zijn verblijf in Australië had hij uitvoerig gecorrespondeerd met Greet Kuipers, een klasgenote van de Koningin Wilhelmina School. Hij had een oogje op haar, maar dat was nog niet wederzijds. Toch had Jan voor zichzelf de lat hoog gelegd: na een half jaar wilde hij terug naar Australië, met Greet als echtgenote.

Hij deed enorm zijn best en Greet beweek voor zijn charmes. Dat leidde in november 1956 tot een feestelijke verloving. Jan Nijhof had zijn grote doel bereikt, maar het liep anders dan verwacht. Door privé-omstandigheden wilde en kon Greet niet mee naar

Vader Nijhof bij een van de twee vrachtauto's, waarmee zijn zoons Jan en Tijmen heel Nederland rondreden

Australië. En zo was eigenlijk Greet er verantwoordelijk voor dat Jan eind 1956 besloot om met zijn vader en broer te gaan samenwerken en de handel in sloopmaterialen een nieuwe impuls te geven.

Van sloophandel naar bouwmarkt

Het assortiment van de firma Nijhof is door de jaren heen voortdurend veranderd. Omstreeks 1960 werd de sloophandel minder belangrijk en werd het bedrijf een soort tussenhandel in grote partijen goederen. Sanitair kwam toen al in het assortiment, vooral granieten aanrechten, wastafels, wc-potten en douchebakken. Het kwam wel voor dat

Jan of Tijmen 's morgens een partij op-
haalde in Brabant en die 's middags af-
leverde in Groningen. De firma reed
met twee vrachtauto's: een Opel-Blitz
en een Borgward. Twee mooie wagens,
maar niet altijd berekend op elke klus.
Tijmen herinnert zich hoe zijn broer
ooit op de Lekbrug tussen Utrecht en
Den Bosch vaststond met een van de
wagens en een flinke partij aanrechten,
maar met twee afgelopen wielen.

Tijmen kwam met de andere wagen
aanrijden, samen laadden ze de vracht
over waarop de Wegenwacht hielp bij
het verhelpen van het mankement. Met
enige verbazing merkt Tijmen daarbij
op dat de aanwezige politie niet eens
een bekeuring uitdeelde. De politie was
soms zelfs behulpzaam, zoals de keer
dat de broers met een vracht balken
van veertien meter lengte door het
centrum van Hilversum reden. De ster-

In 1972 bouwde Nijhof een loods op De Noordschil. Vijftien jaar later werd het bedrijf verwoest door een van de grootste branden uit de Baarnse geschiedenis

ke arm zorgde voor de begeleiding. In de jaren zestig ontwikkelde Nijhof zich tot een normale detailhandel, die kocht van de groothandel en verkocht aan de consument. Complete keukens, inclusief tegels, behoorden al vroeg tot het assortiment. Het bedrijf was enigszins vergelijkbaar met huidige bouwmarkten als Gamma en Karwei, maar die ontstonden pas in de jaren zeventig! Hier en daar in Nederland bestonden wel vergelijkbare kleine bedrijfjes, maar Nijhof mag met recht een trendsetter genoemd worden.

Nieuwbouw

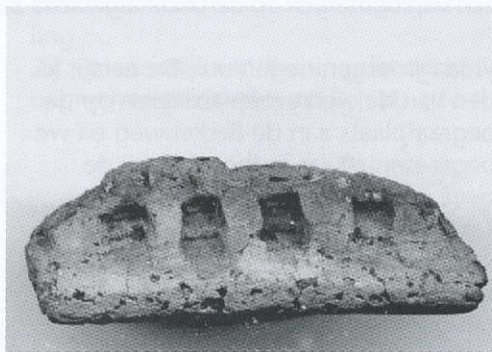
Al op de Jacob van Lennepaan was Nijhof een goedlopend bedrijf. Zo goed, dat Jan en Tijmen beiden door hun vader werden gevraagd om toch vooral niet op zaterdag te trouwen. Zo belangrijk was iedere verkoopdag! Jan trouwde in 1957 op een donderdag met Greet Kuipers en Tijmen in 1966 op een maandag met Carla Blankenstein. Zo werd dat 'probleem' opgelost. Van een huwelijksreis was natuurlijk helemaal geen sprake. Jan: "Dat kon niet, want de volgende dag stond er weer een wagen met een vracht hout voor de deur." Een belangrijker gevolg van de goede zaken was, dat de buurt te maken kreeg met een serieus parkeerprobleem van zowel klanten als leveranciers (vrachtwagens). Toen de gemeente de Noordschil aanwees als industrieterrein, ging Nijhof daar als een van de eersten naar toe. Van IJken met een metaalfabriekje en Conimex

met een opslagloods waren er de eerste bewoners, Nijhof was in 1972 nummer drie. Veel is nog te vertellen over de bouw van de loods, die veel groter was dan het terrein langs de Guldenhoflaan. Veel is ook te vertellen over de uitbreidingen op de Noordschil, waaronder het grote nieuwe gedeelte in 1983. De verschrikkelijke brand in 1987 is ook weer een verhaal apart, net als de daaropvolgende nieuwbouw, de uitbreiding van het personeelsbestand tot meer dan 250 mensen en de komst van de volgende generatie Nijhofs.

Over dat alles gaat het hier niet. Dit was vooral het verhaal van een kruidenier die zomaar houthandelaar werd. Vader Nijhof heeft het huidige bedrijf niet groot gemaakt, hij is het alleen heel toevallig begonnen. Met veel genoegen zag hij hoe zijn zoons vervolgens pionierden, ieder op zijn eigen wijze. Zoon Jan, de huidige senior, noemt zijn vader een goede zakenman, die goed wist wat er speelde en op de juiste momenten de juiste beslissingen nam. Vader Nijhof overleed in 1979, op 78-jarige leeftijd. Zijn vrouw overleed zes jaar later. Langs de Guldenhoflaan, tussen de Jacob van Lennepaan en Ypendael, staan nu drie moderne huizen. Het is een mooi en rustig villalaantje, waar niets meer herinnert aan de rommelige werf die uitgroeide tot een bouw- en woonwarenhuis.

Johan Hut

TRECHTERBEKER-AARDEWERK IN BAARN

Zij- en vooraanzicht van het scherfje. De breedte van het scherfje is 37 mm.

In mei 1996 werd bij een veldverkenning langs de Hilversumse straatweg een perceel afgelopen, waar de bomen waren gekapt en de grond ten behoeve van het inplanten van jonge boompjes was gescheurd.

Tijdens de verkenning werd een klein scherfje gevonden, waarvan in eerste instantie niet kon worden ontdekt uit welke periode het stamde en wat voor aardewerk het was.

In december 1996 werd de scherf meegenomen naar de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, R.O.B., te Amersfoort, waar hij door de heer J.A. Bakker, archeoloog van het IPP te Amsterdam, is gedetermineerd. Het is een deel van een standring (ringvormige voet onder de bodem) van een kom van het Havelte-type. Het Havelte-type is een van de aardewerktypes die

in gebruik waren. De scherf is gemaakt van klei vermengd met steengruis van maximaal 1 mm dik en is licht verweerd.

Gezien de aanzet tot het komprofiel en de breedte van de ingedrukte versiering (2 mm), is het type kom te dateren in 3350 - 3050 voor Chr.

De standring heeft een doorsnede gehad van circa 11 cm.

Op verzoek van de heer J.A. Bakker is het terrein nog enkele keren nagezocht waarbij een kooksteen en een vuursteen-kernstuk zijn gevonden.

Met deze aardewerkvondst meegerekend zijn er nu drie trechterbekervindplaatsen bekend in Baarn.

1. Lage Vuursche, gevonden door Janssen, midden van de 20e eeuw.
2. De Drie Eiken, 1988.
3. Roosterbos, 1996, coördinaten 146.840 - 468.499.

Jan van der Laan

'HEBBEN JULLIE NIETS ANDERS TE DOEN?'

Een vrijdagmorgen op de Oude Algemene Begraafplaats

Vrijdagmorgen negen uur. De eerste leden van de werkgroep arriveren op de begraafplaats aan de Berkenweg en we begroeten elkaar enthousiast bij de twee jaar geleden geplaatste schafteek, die dienst doet als ons magazijn en 'clubhuis'.

We pakken ons gereedschap en waaiëren uit tussen de zerken.

Iedereen doet de werkzaamheden die haar of hem het beste liggen. Deze grote mate van vrijheid, tenslotte zijn we vrijwilligers, bevordert niet alleen het enthousiasme, maar heeft na enkele jaren ook geleid tot een goede structurele aanpak.

De een zoekt een zonnig plekje op een deksteen om deze te beletteren, d.w.z. het beschilderen van de onleesbare in reliëf aangebrachte tekst, de ander gaat een roestig hek te lijf met een staalborstel om het daarna te kunnen schilderen. Weer anderen houden zich bezig met het opnieuw op metselen van stenen paaltjes en het repareren van gebroken kettingen.

De biologen en tuinlieden onder ons verzorgen het groen. Er wordt driftig gesnoeid, onkruid verwijderd en zelfs geplant. Door middel van beplanting zal geprobeerd worden het oude padenpatroon in de toekomst te herstellen.

'Hebben jullie niets anders te doen?'
Wat bezielt ons eigenlijk? Sommige

Het herstelde graf van de familie Reeder. Let op de bijzondere datering.

Geb: 18 27/29 (27- 2- 1829) en de symbolie (zandloper, zeis en flambouw)

(Foto J. Hut)

buitenstaanders kijken ons zelfs aan met een enigszins medelijdende blik alsof we wezens zijn van een andere planeet met een morbide belangstelling. 'Hebben jullie niets anders te doen?' wordt ons soms na enige aarzelings gevraagd. Het antwoord op deze

vraag is in het algemeen moeilijk te geven, omdat onze motieven verschillend zijn. Sommigen onder ons komen voor het prachtige stukje natuur, een oase van

rust midden in Baarn. Anderen werken mee uit cultuurhistorische belangstelling. Zij zijn namelijk van mening dat deze begraafplaats zowel historisch als artis-

Het voormalige 'lijkenuisje' aan de kant van de Berkenweg. (Foto J. Hut)

tiek van grote betekenis is. Ook respect voor de overledenen kan een motief zijn. Tenslotte zijn we vaak nog de enigen die hun graf bezoeken en dat schept hoe gek het ook klinkt na enige tijd een zekere band. We zijn ons min of meer verantwoordelijk gaan voelen voor de omstandigheden van hun laatste rustplaats.

Hoe verschillend onze motieven ook zijn, over een ding is iedereen het eens: deze unieke, historische plek mag in de toekomst niet verloren gaan of opgeofferd worden aan ordinair winstbejag.

De pauze

'En dan is er koffie.' Precies om half elf luidt een van de dames een bescheiden belletje. We verzamelen ons bij 'ons groene clubhuis'. Bij mooi weer worden er stoelen in een kring buitengezet, bij slecht weer persen we ons met zijn allen in de kleine ruimte van onze keet. In 2003 hebben we naast de vele werkzaamheden op de begraafplaats zelf, ook 'ons clubhuis' onder handen genomen. Het interieur werd geschilderd en het exterieur werd vanwege de kosten gedeeltelijk van nieuwe schroten voorzien. Door de aanwezigheid van elektriciteit is het niet alleen mogelijk elektrisch gereedschap te gebruiken, maar zijn we ook in staat 'een bakje troost' te serveren.

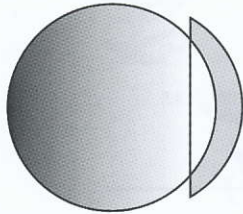
We moeten het koffiewater wel zelf meenemen, omdat een aansluiting op

de waterleiding tot nu toe ontbreekt. Helaas is hierdoor een groot deel van onze jonge aanplant ten gevolge van de droogte van de afgelopen warme zomer verloren gegaan.

Als noodoplossing werd door ons aan de keet een dakgoot bevestigd, zodat het regenwater in een regenton kan worden opgevangen.

Ons gezelschap bestaat uit vogels van diverse pluimage, maar ondanks dat of juist daardoor heeft de groep zich gevormd tot een hechte vriendenclub. Bij een volledige bezetting bestaat de werkgroep uit veertien deelnemers, drie dames en elf heren. De opkomst is een beetje afhankelijk van het weer, maar zelfs gedurende de afgelopen winter was het aantal aanwezigen op vrijdagochtend groot. Er is immers altijd wat te doen. We zijn toen bijvoorbeeld dagen bezig geweest met het ruimen van de enorme hoeveelheden afgevallen blad. De bijeenkomsten van de werkgroep hebben ook duidelijk een sociale functie. Soms wordt er tijdens de koffiepauzes hevig gediscussieerd, waarbij vooral bij politiek getinte onderwerpen de gemoederen aardig verhit kunnen raken. Gelukkig is er daarna ook altijd weer sprake van een bevrijdende lach, meestal gevolgd door een serene stilte, omdat we ons weer net op tijd bewust worden van onze aanwezigheid op een begraafplaats. Na de pauze zoekt iedereen tot ongeveer twaalf uur zijn werkplek weer op.

NIJMAN
c o n t a c t l e n z e n

**Uw lenzen *rechtstreeks*
van de Oogarts...**

Door lucht gedragen

Het Matrair luchtgeveerde,
persoonlijke instelbare matras
- unieke eigenschappen
in een matras
vertegen-
woordigd

*Bezoek ook
onze speciale
bedden-etages.*

Bed- en linnenspecialzaak

**Slapen
op wolken.....**
Laanstraat 91
BAARN
Tel. (035)5413521
veerkamp@xs4all.nl

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

u.d. Horst

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

M

A

A

T parket

**Uw vloer
op maat bij**

**MAAT parket v.o.f.
Zandvoortweg 153**

3741 BC Baarn

Telefoon 035 602 36 54

Fax 035 602 38 06

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A.Smulders - de Jong en W.P.J. Goemans, apothekers

**UW GENEESMIDDEL
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apo.julius@worldonline.nl

ERICA

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73

juwelier
van doorm

Brinkstraat 14 - 16 3741 AN Baarn
Tel.: 035 - 5413107 Fax. 035 - 5416963

☆ Al vier generaties lang liefde voor 't vak

DICK PRINS

ASSURANTIE- EN HYPOTHEEK ADVIES B.V.

Het adres voor al uw verzekeringen

Brinkstraat 38
3741 AN Baarn
Telefoon 035-5411359
Fax 035-5410063
E-mail: dick_prins.ass.hyp.advies@hetnet.nl

Ook het adres voor hypotheekadvies

Voormalig schuurtje aan de buitenkant van de fraaie muur met ezelsrug. (Foto H.K.B.)

Bezinning

Al staan we er tijdens onze werkzaamheden niet altijd bij stil, toch realiseren we ons op bepaalde momenten wel degelijk dat we ons bevinden op een plek, waar in het verleden veel verdriet geleden is. Hier liggen immers een paar duizend Baarnse inwoners begraven. Tienduizenden hebben op deze plek afscheid genomen van hun dierbaren. Hoeveel verdriet is hier geleden, hoeveel toespraken en preken zijn hier gehouden? In gedachten zien we de Baarnse elite in het zwart met hoge hoeden bij de groeve staan. Er moeten in die tijd bekende Nederlanders bij aanwezig geweest zijn. Maar ook pro-

beren we ons het verdriet voor te stellen van gewone Baarnaars na het overlijden van een kind of tijdens het begraven van de slachtoffers van de Spaanse griep in 1918.

Levensverhalen

Wat weten we eigenlijk van de mensen die hier rusten? Van de meesten weten we niet meer dan de geboortedatum en de datum van overlijden, zoals die op hun graftekens staan aangegeven. Van sommigen weten we ook nog de geboorteplaats en de plaats van overlijden, maar daar houdt het dan ook mee op. Slechts van een enkele bekende inwoner weten we iets meer.

*Rondleiding 2003. De bezoekers worden geïnformeerd bij 'het clubhuis'
(Foto T. Zeilemaker)*

We zouden echter graag veel meer willen weten over de mensen die horen bij de namen op de zerken. Wat is hun unieke levensverhaal? Hoe zagen ze er uit? Wat was hun beroep en waaraan zijn ze uiteindelijk gestorven? Hoe komen we daar achter? Dat blijkt helaas niet zo eenvoudig te zijn. Onze drukbezochte open avonden hebben tot nu toe wat dat betreft nog maar weinig gegevens opgeleverd. Vaak hebben we immers al te maken met de tweede generatie nakomelingen. Een van de leden van de Historische Kring heeft in verband hiermee een website geopend,

waarop men gegevens kan invoeren. Het zou mooi zijn in de toekomst over een bestand te beschikken, dat door iedereen geraadpleegd kan worden. Mocht u 'digibeeft' zijn, en daar hoeft u zich niet voor te schamen, dan kunt u uw verhaal ook altijd nog kwijt via de ouderwetse brief of telefoon bij de hieronder genoemde adressen.

De muur

Onlangs bereikte ons het heuglijke nieuws dat de muur met ezelsrug uit 1828 dit jaar gerestaureerd zal worden. Op de gemeentelijke begroting is hier-

voor een bedrag beschikbaar gesteld. De restauratie is dringend nodig, want deze bijzondere muur verkeert in een zeer slechte staat en wordt zelfs gestut om instorten te voorkomen. Aan de kant van de Berkenweg, vroeger de Verlengde Dalweg, bevond zich oorspronkelijk een fraai 'likenhuisje' met een rond, gietijzeren bovenlicht. Twee gemetselde schuurtjes, waarschijnlijk voor het opbergen van gereedschap, bevonden zich aan de andere kant van de muur. De gebouwtjes werden vermoedelijk in de jaren tachtig van de vorige eeuw gesloopt.

De muur liep vroeger tot aan de Eemnesserweg. Achter de muur bevond zich een pad, dat nog steeds zichtbaar is en waarlangs men de bovengenoemde gebouwtjes kon bereiken.

'Wanneer zijn jullie klaar?' is een vaak aan ons gestelde vraag. Het antwoord is eenvoudig: 'Nooit!' Onderhoud zal immers altijd nodig blijven, ook als de Werkgroep Oude Begraafplaats in de

toekomst eventueel door krakkemikkigheid van de leden niet meer zou bestaan. Voorlopig ziet het daar echter nog lang niet naar uit en beginnen we weer vol energie aan een nieuw seizoen!

Jaap Kruidenier

NB. Op zaterdag 26 juni worden er rondleidingen gehouden in het kader van het tuinenweekend. (Zie de latere aankondiging in de Baarnsche Courant) Vrijdag 3 september houden we 's avonds onze jaarlijkse open avond. Aanvang 19.30 uur.

Ingang Berkenweg.
Iedereen is weer van harte welkom!

Het aanleveren of raadplegen van gegevens kan via de website:

www.begraafplaats-baarn.nl
Schriftelijk of telefonisch bij:
Albert Naber, Abel Tasmanlaan 81,
3742 PS. Tel. 035- 5430667
of Arie Twigt, Stationsweg 51,
3743 EM. Tel. 035- 5415314.

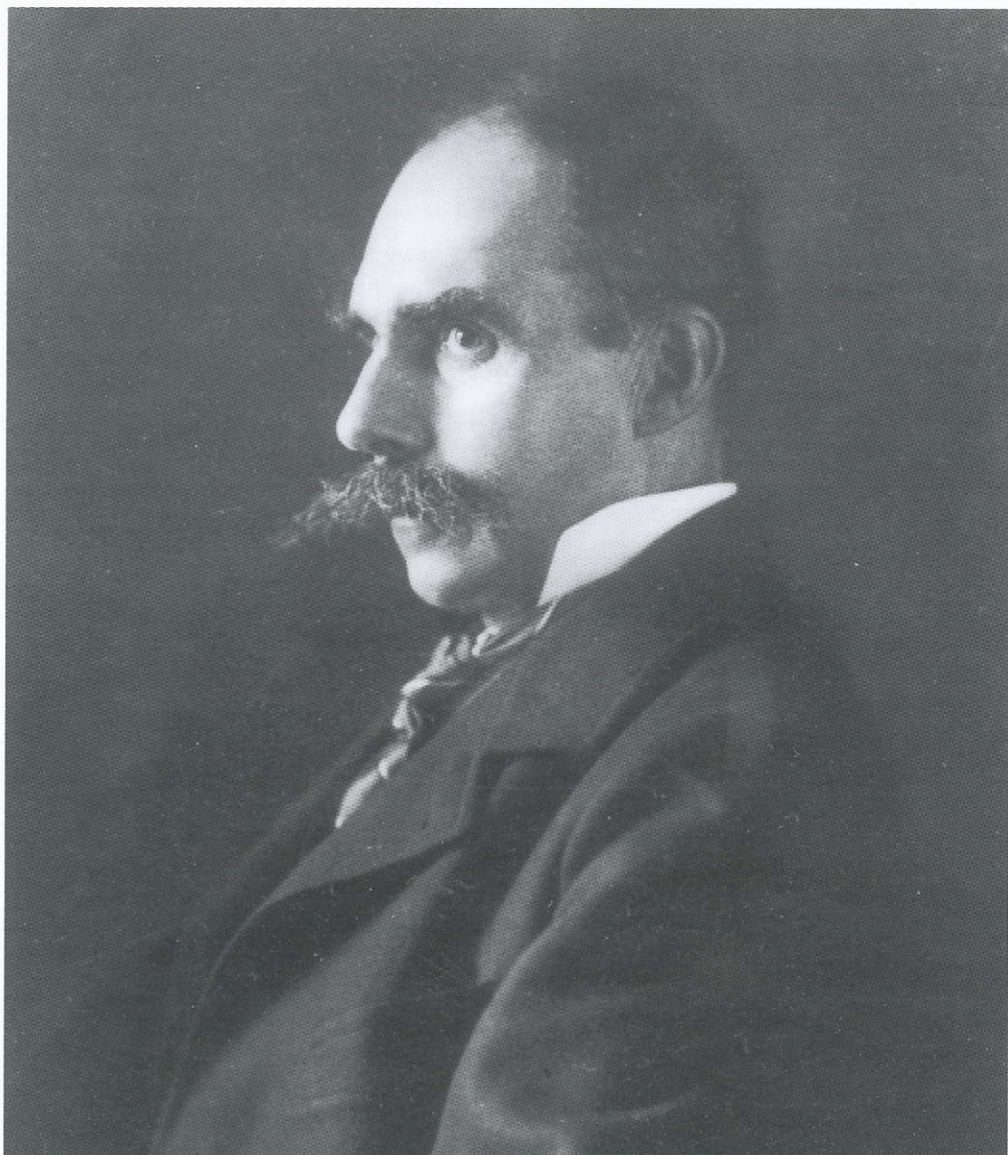
EEN VERHAAL BIJ EEN GRAF IN DE LAGE VUURSCHÉ: JAN HERMAN INSINGER, DE EGYPTOLOOG

Van de archeoloog en egyptoloog Jan Herman Insinger (1854-1918), die in de Lage Vuursché begraven ligt, is onlangs een manuscript uit 1883 uitgegeven.* De tekstbezorger van dit reisverslag is dr. Maarten J. Raven, conservator van de Egyptische afdeling van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, die een mooie inleiding heeft geschre-

ven en die met veel voetnoten de noodzakelijke toelichting geeft. In 'Baerne' is over deze Insinger vijf jaar geleden geschreven ** en nu vinden we in de publicatie van Raven veel interessante aanvullende informatie.

Wie is deze Insinger?

Jan Herman Insinger werd op 12 mei

Jan Herman Insinger (1854-1918).

Op deze foto van 1904 is hij dus vijftig jaar. Rijksmuseum van Oudheden, Leiden

Insinger en zijn vrienden in de tempel van Karnak. Van links naar rechts: De Franse egyptologen De Rochemonteix en Gayet, Jan Herman Insinger, de Amerikaanse ontdekkingsreiziger en Egyptekenner Charles Edwin Wilbour en het hoofd van de Oudheidkundige Dienst, tevens directeur van het Egyptisch Museum in Caïro, Gaston Maspero. Vermoedelijk 1886. Naar een afbeelding in Wilbours 'Travels in Egypt'

1854 in Amsterdam geboren uit een bekend Amsterdams patriciërsgezicht. Hij was de oudste zoon van Herman Albrecht Insinger, die in 1860 eigenaar werd van het landhuis Pijnenburg, dat door de familie als zomerverblijf werd gebruikt.

Deze Insinger was directeur van de Amsterdamse Kanaalmaatschappij, die in 1876 het Noordzeekanaal zou aanleggen. Hij was achtereenvolgens gemeenteraadslid van Amsterdam, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zijn zoon, Jan Herman, heeft een heel andere carrière gemaakt dan zijn vader

en hij is zijn vader niet opgevolgd als eigenaar en beheerder van Pijnenburg. Toen vader H.A. Insinger in 1911 overleed, bleek hij Pijnenburg te hebben vermaakt aan zijn negentienjarige kleinzoon Edmond H.D. Insinger. Diens vader, Jan Herman, werd dus overgeslagen.

Jan Herman woonde toen al vele jaren in Egypte, waar zijn familie hem in 1879, om gezondheidsredenen, naar toe gezonden had. Hij zou in 1911 beslist niet definitief naar Baarn overgekomen zijn, om Pijnenburg in bezit te nemen, als hem dat huis zou zijn toegevoerd.

Jan Herman was namelijk intussen een

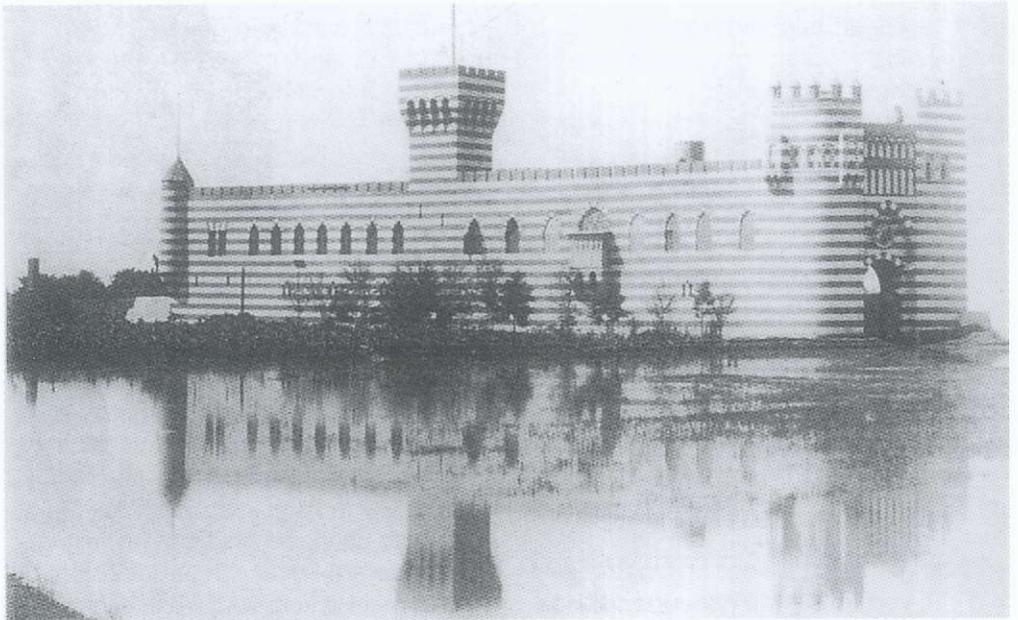
belangrijk egyptoloog geworden, en zijn huis in Luxor, dat hij in 1890 betrok, had hij Palmenburg genoemd, als variant op de naam van het familie-goed Pijnenburg.

Een kameel als rijdier

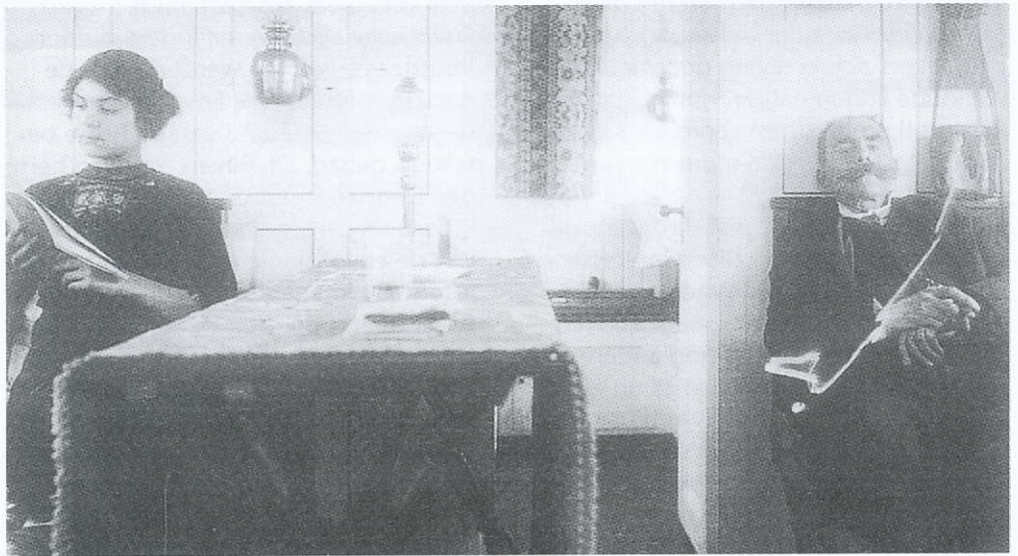
Raven vertelt, hoe Insinger in Egypte op reis ging. Hij had een viertal drijvers voor de kamelen, waaronder voor hemzelf een rijkameel. De andere kamelen droegen zijn persoonlijke uitrusting, een tent, proviand, brandstof (houtschool), en het keukengerei. In de bagage zaten een geweer en een patroentas, een bijltje, een veldfles, een kijker en een huisapotheek. Hij nam ook een paar kisten wijn mee. Vervolgens had hij een aantal bootjes van hout met een blikken huid, om de andere Nijloever en de eilanden te verkennen. Tenslotte was er de loodzware foto-uitrusting, waarbij met glasplaten werd gewerkt. Iedere kameel droeg ongeveer 150 kilo. Insinger liet zich leiden door een gids en hij had een tolk voor het Nubisch. Hij had een Ethiopische knecht en een Nuba neger was de kok. Gewoonlijk liet hij zijn personeel om half zes 's morgens wakker en hij vertrok dan twee uur later. Zijn karavaan maakte een dagmars van acht tot negen uur, waarin een afstand van 30 km werd afgelegd. Onderweg werd kort gepauzeerd voor een eenvoudige maaltijd en voor het bezichtigen van monumenten. Insinger vond dat kameelrijden op den duur minder vermoeiend was dan paardrijden.

Anti-Engels en pro-Frans

Onder de egyptologen had Insinger verscheidene goede kennissen en vrienden. Zo raakte hij bevriend met de Fransman Gaston Maspero, hoofd van de Oudheidkundige Dienst en directeur van het Egyptisch Museum In Cairo. Hij heeft met Maspero samengewerkt en hij heeft voor hem foto's gemaakt van pas ontdekte monumenten. Van het beroemde graf van Sennedjem maakte hij opnamen bij magnesiumlicht. Insinger werkte ook met de Franse egyptologen De Rochemonteix en Gayet, alsmede met de gefortuneerde Amerikaanse Egyptekenner en ontdekkingsreiziger Charles Edwin Wilbour. Zijn vrienden waren vooral Fransen, daarentegen kon hij niet overweg met de Engelsen. In zijn hoedanigheid als handelaar in antieke oudheden beklagde Insinger zich over de concurrentie die hij ondervond van de conservator van het British Museum, Wallis Budge, die de markt bedierf met zijn hoge prijzen. En in de zomer van 1904 kwam Insinger in conflict met een jonge Engelse inspecteur van de Oudheidkundige Dienst. Die inspecteur was niemand anders dan Howard Carter, die twintig jaar later beroemd zou worden als de ontdekker van het graf van Toetanchamon. Insinger was anti-Engels en in zijn reisverslag spreekt hij herhaaldelijk zijn afschuw uit over de Engelse politiek in Egypte. Boven de ingang van zijn landhuis in Luxor stond in Arabische letters: 'Allah behoeft dit huis voor de pest en

Palmenburg. Insingers huis in Luxor. Buitenaanzicht (boven) en (onder): Interieur van de woonboot met Insinger en zijn oudste dochter Mina. Archief Rijksmuseum van Oudheden, Leiden

voor de Engelsman.' Insinger was duidelijk Frans geïnteresseerd, getuige zijn vele Franse vrienden in de Oudheidkundige Dienst. Thuis sprak hij Frans met zijn vrouw, een Libanese, met wie hij in 1881 was getrouwd.

Een verbijsterende gebeurtenis

In het voorjaar en de zomer van 1886 had Insinger een opzienbarende ervaring. De eerdergenoemde Maspero had, als directeur van het Egyptisch museum, besloten de koningsmummies te onderzoeken die toen al vijf jaar in het museum lagen te vergaan. Insinger mocht aanwezig zijn bij het uitpakken van de mummies, begin juni 1886. Wat er toen gebeurde is voor ons in deze tijd een verbijsterende gebeurtenis. Hoe konden wetenschappers zo te keer gaan, hoe konden zij zo de piëteit uit het oog verliezen. Raven vertelt daarover: In een kwartier tijd sneden de onderzoekers zich een weg door het eeuwenoude linnen dat de mummie van Ramses II omhulde en vervolgens deed men hetzelfde met de mummie van Ramses III.

Het linnen werd weggegooid, want de onderzoekers hadden alleen interesse in de gelaatstrekken en de meest opvallende lichamelijke kenmerken. Zo werden in de weken daarna nog andere mummies op even brute wijze uit elkaar gehaald. Insinger was er bij en hij kreeg de gelegenheid foto's te maken. Van Maspero mocht hij soms zelf de schaar hanteren, om een verzameling monsters aan te leggen van de verschil-

lende soorten textiel.

Foto's van het uitpakken van de mummies en fragmenten van de windselen zijn terecht gekomen in de collectie van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden.

De 'Papyrus Insinger'

Insinger de egyptoloog is de geschiedenis van de egyptologie ingegaan als degene die in 1895 een uiterst waardevolle papyrus voor Nederland verwierf, nu een van de topstukken van het Leidse Rijksmuseum voor Oudheden. Deze hoogstbelangrijke tekst, op een strook papyrus van meer dan zes meter lang, die naar de vinder de 'Papyrus Insinger' is genoemd, bevat een wijsheidsleer uit de Romeinse keizertijd in de eerste eeuw na Christus.

Zo zijn er in het Leidse museum nog heel veel meer kostbare oude Egyptische stukken die indertijd door Insinger verworven werden. Voor de opbouw van de rijke Egyptische collectie van het museum heeft hij grote betekenis gehad. Dr. Raven zegt van hem: 'Jan Herman Insinger moet worden herinnerd als een van de grote pioniers van de egyptologie en althans van de fotografie in Egypte.'

Raven merkt op, dat Insinger, als echte Hollander, duidelijke gefascineerd was door waterstaatkundige zaken: het liefst zou hij de loop van de Nijl aanpassen aan een ander regime om de scheepvaartverbindingen met het hart van Afrika te verbeteren. Dat was in zijn tijd een actuele zaak. Niet lang tevoren, in

Grafmonument op het N.H. kerkhof te Lage Vuursche met het opschrift: J.H. Insinger,
geb. te Amsterdam, 12 mei 1854, overl. te Cairo, 27 oct. 1918.
(Foto Hans Bronkhorst)

1869 was het Suezkanaal geopend.

Een vondst in Pijnenburg

Het reisverslag van Insinger, dat nu is uitgegeven, is van 1883. Al in 1901 klaagde Insinger erover dat hij zijn aantekeningen niet meer kon terugvinden, en zo was ook dit verslag zoek geraakt tot, bijna een eeuw later in 1997, een klein boekje opdook in het landhuis Pijnenburg in Baarn. Het geschriftje werd daar gevonden door de tegenwoordige bewoner, J.H.O. Insinger, een kleinzoon van Jan Herman. Het was het dagboek van een reis door het Sudanese deel van het oude Nubië, van 8 februari tot 24 maart 1883. Nubië is de landstreek tussen de eerste stroomversnelling (of cataract) in de Nijl bij Aswan en de vierde bij Merowe. Het gebied is intussen ondergegaan in het stuwmeer van de Aswandam.

De egyptoloog dr. Maarten J. Raven, die het geschrift nu heeft uitgegeven, gaf het de titel 'In het land der Nijlcataracten'. (Cataracten zijn stroomversnellingen.)

De tekst werd voorzien van een Voorwoord en een lange, heel lezenswaardige inleiding, alsmede van annotaties.

De tekst geeft veel informatie over oudheden en andere monumenten en over geografie, geschiedenis, bewoners en cultuur van deze relatief onbekende streek.

Dr. Raven heeft met deze publicatie, en vooral met zijn gedegen toelichtingen,

een prachtig werkstuk afgeleverd, dat een verrassend licht werpt op de boeiende figuur van Jan Herman Insinger. Tot slot van dit verhaal nog even terug naar Baarn en de Lage Vuursche. Daar is de laatste rustplaats van Jan Herman Insinger. Na zijn overlijden in Caïro op 27 oktober 1918, in de leeftijd van 64 jaar, werd zijn gebalsemd lichaam overgebracht naar Nederland, waarna hij in de Lage Vuursche werd begraven, op het kerkhof van de Nederlandse Hervormde Kerk. Het marmeren grafmonument is zeer opvallend, vanwege de Egyptische voorstellingen op de zij-kanten. Op het zelfde kerkhof liggen ook andere Insingers begraven, en de begraafplaats is niet ver van het familie-landgoed Pijnenburg.

Zo is Jan Herman Insinger, na een verblijf van negenendertig jaar in Egypte, zijn tweede vaderland, teruggekeerd naar Nederland, zijn geboorteland.

Hans Bronkhorst

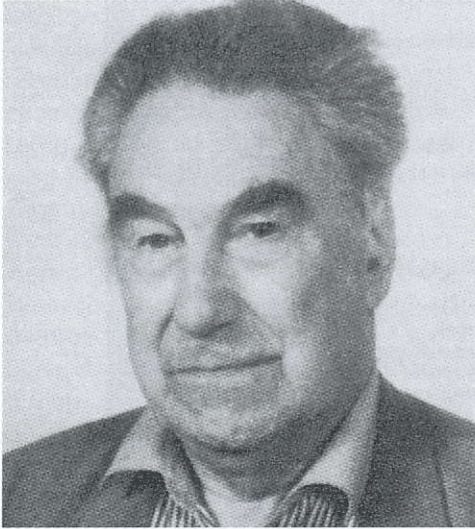
*) J.H. Insinger, 'In het land der Nijlcataracten' (1883). Ingeleid en geannoteerd door Maarten J. Raven. Mededelingen en verhandelingen van het Vooraziatisch-Egyptisch Genootschap Ex Oriente Lux. Ex Oriente Lux, Leiden 2004.

**) Hans Bronkhorst, 'Een Egyptisch graf in de Lage Vuursche' in 'Baerne', 23e jaargang nr. 2, juni 1999.

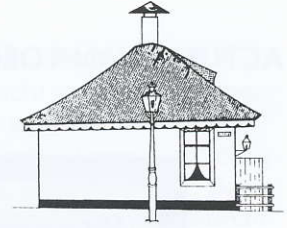

VERENIGINGSNIEUWS

In memoriam Bartlo Rijnders

Op 18 maart j.l. overleed onverwachts ons lid Bartlo Rijnders. Bartlo stond niet alleen bekend als een groot natuurliefhebber, maar vooral als een fanatiek verzamelaar. Hij had een brede belangstelling, niet alleen voor (de topografie van) Baarn maar bijv. ook voor vogels (hij was een enthousiaste valkenier) en molens. Zijn verzamelingen, waaronder die over Baarn, maakten hem binnen de Historische Kring tot vraagbaak met een uitgebreide kennis van de Baarnse geschiedenis. De laatste jaren was Bartlo tevens een enthousiast ARWE- lid. Het feit dat hij slecht ter been was weerhield hem er echter niet van om deel te nemen aan archeologische verkenningen. We zul-

len ons Bartlo blijven herinneren als een kleurrijke en sympathieke persoonlijkheid met een grote kennis van zaken.

Programma 2004

- 3 september

'open avond' over en op de oude begraafplaats, ingang Berkenweg. Vanaf 19.30 uur.

- 18 september

excursie Lopikerwaard (zie programma hieronder).

- 14 oktober

lezing met als onderwerp 'Het gebruik van de familieachternaam', door mevrouw Dunselman-Borgers, docent aan het rijksarchief van Noord-Holland.

- 18 november

lezing met als onderwerp 'Klimaatveranderingen en hun effecten op het landschap', door de heer H.J.H. Berendsen, universitair hoofddocent fysische geografie.

Alle lezingen vinden plaats in Cultureel Centrum De Speeldoos, Rembrandtlaan 35 te Baarn. Zaal open om 19.30 uur, aanvang 20.00 uur.

Leden per adres 2 kaarten gratis, niet-leden € 3,50 per persoon.

Excursie Lopikerwaard op zaterdag 18 september 2004

De Lopikerwaard is een door rivieren beheerst en omsloten gebied met een rijk verleden.

Vanwege de strijd tegen het water, (Herman de Man: 'Het wassende water') de ontginningen, de op strategische punten ontstane stadjes, en de typerende vormen van handel en nijverheid, leek ons een bezoek aan dit gebied zeer de moeite waard.

Activiteiten

Op de heenweg bereiken we vanuit IJsselstein via de Benschopper wetering, langs Benschop, Polsbroekerdam en Polsbroek, het riviertje de Vlist. Deze smalle kronkelige veenstroom, aan de oevers omringd door knotwilgen, elzen en stokoude boerderijen voert ons naar Haastrecht.

We bezichtigen hier het stoomgemaal 'De Hooge Boezem' uit 1872. Een voormalig medewerker van het Waterschap Stichtse Rijnlanden geeft ons hier met behulp van een diaprojectie inzicht inzake het waterbeheer en de recreatiemogelijkheden in dit deel van de Lopikerwaard.

Gesterkt door koffie en stroopwafels rijden we langs de Vlist via Schoonhoven, over de Lekdijk terug naar IJsselstein. Hier bezoeken we het Stadsmuseum (vorig jaar verbouwd en geheel heringericht). Een educatief medewerker leidt ons hier rond door de vaste tentoonstellingen: '3000 jaar wonen nabij de Hollandse IJssel' en "Panorama rivierenland'.

Een stadswandeling hierna eindigt bij Restaurant De Ridder waar we de lunch (facultatief) kunnen gebruiken.

In de middag rijden we via Nieuwegein en Tull en 't Waal naar het drie-stuwen-complex in de Nederrijn en Lek bij Hagestein. Een medewerker van Rijkswaterstaat legt ons in deze in 1958 gebouwde 'gebitsconstructie' het verschil in functie uit tussen Waterschappen en Rijkswaterstaat, en zal in het bijzonder ingaan op het beheer van de waterstanden in de Rijn, de Opperrijn en de Gelderse IJssel. Voor een afsluitend borreltje leggen we aan in een gezellig café in de binnenhaven van Vreeswijk. Daarna terug naar Baarn.

Duur

Vertrek uit Baarn rond 9.00 uur. Terug in Baarn rond 17.15 uur.

Vervoer

Vanwege het fijnmazige wegennet in de Lopikerwaard kiezen we voor de traditie van vervoer per auto. Wie wil chaufferen kan dit bij aanmelding al aangeven. Er zijn ong. 8 chauffeurs nodig.

Begeleiding

Ons trio staat weer garant voor deskundig historisch commentaar of het inhuren daarvan en de samenstelling van een bescheiden informatiemapje. De logistieke en financiële kant zal worden behartigd door Dick Alink, het waterhuishoudelijk aspect door Wim Oudendorp en de historische achtergronden door Cees Roodnat.

Kosten

€ 13,50 per persoon. + ca. € 5 benzinekosten voor uw chauffeur.
Lunch en afsluitend drankje zijn voor eigen rekening. Heeft u een 65+ kaart, neem die dan mee.

Aanmelding

Aanmelding en vooruitbetaling voor 1 augustus a.s. bij Dick Alink, Koningsweg 37, 3743 ET in Baarn. Tel: 035-5422733. (ING) bankrekening nr: 684405032 o.v.v. excursie HKB.
(Vraag bij aanmelding svp naar plaats van vertrek.)

Dick Alink
Wim Oudendorp
Cees Roodnat

Programma 2005

- 8 januari
Nieuwjaarsreceptie.

- 13 januari
Lezing met als onderwerp: sociaal-economische aspecten van de Gouden sociaal-economisch historicus.

- 8 februari
Diapresentatie over oud- en nieuw Baarn door Jaap Kruidenier en Ad Peeters. In De Speeldoos, zaal open om 19.30 uur, aanvang om 20.00 uur.

- 15 februari
Diapresentatie over oud- en nieuw Baarn door Jaap Kruidenier en Ad

Peeters. In De Leuning, zaal open om 14.00 uur, Diapresentatie over oud- en nieuw Baarn door Jaap Kruidenier en Ad Peeters. In De Speeldoos, zaal open om 19.30 uur, aanvang om 20.00 uur.

- 17 maart
Algemene Ledenvergadering.

- 14 april
Lezing met als onderwerp: vereniging Hendrick de Keijser door de heer mr. P.M.van der Laan.
Spreker houdt zich bezig met het aankopen en het restaureren van monumentale panden in het hele land.

Inleverdatum kopij septembernummer: 10 juli 2004.

Aanleveren kopij

op cd of op diskette, bij voorkeur in het tekstverwerkingsprogramma Word, maar ook WP, Wordpad o.i.d. zijn bruikbaar. Aanleveren per e-mail is goed. De artikelen in platte tekst aanleveren, d.w.z. niet vet, niet cursief, geen onderstrepingen en bij voorkeur in het lettertype Times Roman, 12 punts.
Mail naar: a.twigt@hccnet.nl.

Reacties van leden

De redactie verzoekt de lezers vragen en opmerkingen over artikelen in gesloten en geadresseerde enveloppe of per e-mail te sturen aan het redactie-adres (T. Biemans). Wij zorgen dan voor het doorzenden aan de auteur.

Is dit genoeg om eerder te stoppen met werken?

Natuurlijk hoopt u dat u straks genoeg pensioen heeft om leuke dingen te doen. Maar wat als dat niet zo is? Gelukkig kan de Rabobank uw huidige en toekomstige

financiële situatie precies voor u uitrekenen. Maak vandaag nog een vrijblijvende afspraak met uw adviseur. Dan zorgen wij ervoor dat uw financiële situatie ook straks goed geregeld is.

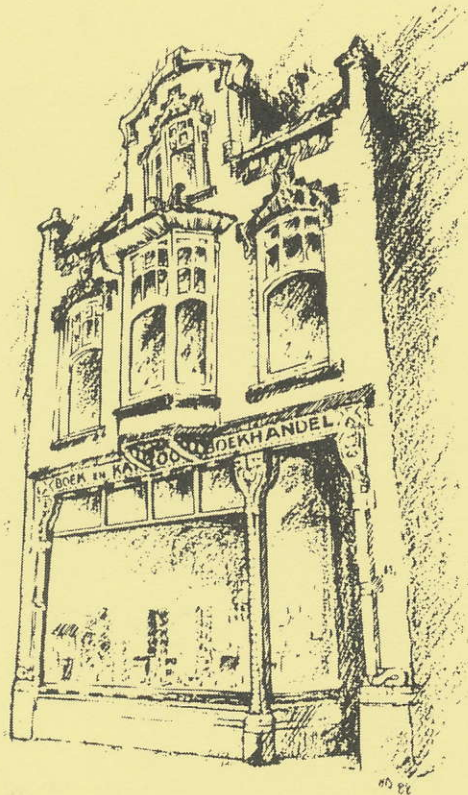

*Gratis na een pensioengesprek:
opbergmap voor het overzicht*

Meer informatie op: www.rabobank.nl

Rabobank

Sinds 1886

BOEKHANDEL DEN BOER

Laanstraat 67-69 - 3743 BC Baarn - Telefoon 035 - 542 68 51
www.denboer.nl

Gespecialiseerd
in literatuur,
kunst- en kinderboeken

10
Hist.K.Baerne,wkg.oudheidkam
Postbus 326
3740 AH BAARN